

MOTION
2005-01-13

Motion av Pia Lidwall (kd) m fl om landstingets arbete mot alkohol

Inledning

Den restriktiva alkoholpolitiken växte fram i ett Sverige som präglades av destruktivt supande och misär. Stat, landsting och kommuner har gemensamt lyckats hålla nere alkoholkonsumtionen genom restriktivitet och försiktighet. Detta ansvarstagande har haft stor betydelse för Sveriges välfärd och folkhälsa.

Idag är situationen att Sveriges EU-medlemskap har försvagat de traditionella alkoholpolitiska verktygen. Svenskarnas alkoholkonsumtion har under de senaste tio åren ökat kraftigt och motsvarar i dag den höga konsumtion vi hade för över 100 år sedan.

Missbruk skapar problem

För de flesta människor är alkoholdrickande oproblematiskt. Men alkoholen kan, vid omåttligt drickande, ge psykiska och sociala problem, fysiska sjukdomar och skador. Skadorna stannar inte vid att drabba den enskilde alkoholdrickaren. Hans eller hennes omgivning skadas också genom våldsbrott eller sociala problem inom familjen.

Flera studier visar att det har blivit vanligare med alkoholpåverkade förare i trafiken. Forskare har slagit larm om att antalet fosterskador till följd av alkohol kan förväntas öka på grund av att kvinnor dricker mer alkohol, även när de är gravida. Våld och misshandelsbrott ökar, vilket kan sättas i samband med den ökade alkoholkonsumtionen. Antalet fall av skrumplever och bukspottskörtelinflammation har ökat, liksom antalet fall av alkoholförgiftning och andra alkoholrelaterade sjukdomar. Flera rapporter visar på ökat berusningsdrickande bland ungdomar.

Alkoholkonsumtionen i Sverige ökade med 23 procent mellan 1996 och 2002. Den största delen av ökningen har skett mellan 2000 och 2002, då ökningen var hela 18 procent. Antalet kvinnor som betecknas som riskkonsumenter har ökat med 41 procent sedan 1997. Motsvarande siffra för män är 18 procent.

En ökad konsumtion leder till fler alkoholskador och en stegrande alkoholrelaterad brottslighet. Alkoholskadorna tar sig olika uttryck i samhället. Några fakta förtjänar att nämnas:

- * Vissa beräkningar visar att i var femte sjukhussäng i Sverige ligger en person på grund av alkoholskador.
- * Det finns 200 000 barn som har minst en missbrukande förälder. Våld mot kvinnor och barn är så gott som alltid alkoholrelaterat.
- * Mellan 5 000 och 7 000 personer dör varje år på grund av sjukdomar eller skador som har samband med alkoholdrickande.
- * Uppskattningar har beräknat alkoholens totala samhällsekonomiska kostnader till 160 miljarder kronor per år.

Kristdemokraterna anser att det måste drivas en mer aktiv politik som värnar om folkhälsan. Annars är risken överhängande att misslyckandet tas till intäkt för att lätta upp den restriktiva grundhållning som Sveriges alkoholpolitik bygger på. Och det kommer att kosta samhället oerhört mycket, i mänskligt lidande och i ekonomiska resurser.

Motkrafter måste samarbeta

Regeringens handlingsplan för att förebygga alkoholskador (prop. 2000/01:20) tillkom för att parera det ökade alkoholdrickandet. Målsättningen som formulerades i propositionen var: ”Ambitionen bör vara att till år 2005 minska alkoholkonsumtionen i landet genom att förhindra att människor blir storkonsumenter och genom att försöka påverka storkonsumenters dryckesbeteende, framför allt bland ungdomar och unga vuxna, och ännu starkare än tidigare betona att alkohol inte skall förekomma i vissa situationer och i vissa skeden i livet.” Sverige håller på att missa detta mål med mycket stor marginal.

Kristdemokraternas alkoholpolitik syftar till att minimera alkoholens skadeverkningar genom en låg totalkonsumtion. Utgångspunkten är att det stora flertal som kan hantera alkoholen måste finna sig i vissa restriktioner för att hålla tillbaka alkoholskadorna. Framöver måste samhället bli bättre på att skapa opinion och kraftsamla för en förbättrad folkhälsa.

Många av instrumenten ligger på en annan ansvarsnivå är landstinget, men landstinget kan och ska ta sin del av ansvaret och tillsammans med övriga aktörer delta i kampen för folknykterhet. Landstinget bör ta initiativ till en brett upplagd opinionskampanj i länet över minst fem år där bryggerinäringen, sprit- och vinleverantörerna, hotell- och restaurangägarna samt staten inbjuds att delta. Kampanjen bör självklart också bedrivas i samarbete med nykterhetsrörelsen.

Stat, landsting och kommuner måste tillsammans verka för att bättre preventiva metoder används. Den ideella sektorns kunskaper och insatser måste tas till vara. Missbruksvården behöver mer resurser. Det är inte omöjligt att vända utvecklingen.

Hemställan

Mot bakgrund av ovanstående vill därför Kristdemokraterna yrka
att landstingsfullmäktige beslutar att initiera en brett upplagd opinionskampanj mot alkohol,
att landstingsfullmäktige beslutar att genom riktade insatser intensifiera arbetet med att uppnå de fem alkoholfria zonerna i samhället: graviditeten, barndomen, arbetslivet, trafiken och idrotten,
att landstingsfullmäktige beslutar att stärka den ideella sektorn och utveckla dess roll i arbetet med att förhindra alkoholskador. Verksamheter som visat goda resultat bör prioriteras vid bidragsgivning,
att landstingsfullmäktige beslutar att upprusta missbruksvården.

Stockholm den 13 januari 2005

Pia Lidwall (kd)

Michael Stjernström (kd)

Janne Stefanson (kd)

Åke Holmström (kd)

Inga-Britt Backlund (kd)

Sonia Lunnergård (kd)

Margaretha Åkerberg (kd)

Aram El Khoury (kd)

Stig Nyman (kd)